

26/7/87

Παρέμβαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας στην
Πανελλήνια Σύσκεψη Συνδικαλιστικών Στελεχών
του ΠΑΣΟΚ

Η εισήγηση του Τομέα Συνδικαλιστικού αναφέρεται στην οικονομική πολιτική της κυβέρνησης και τονίζει την προσφορά των εργαζομένων στη σταθεροποίηση. Προσφορά αναμφισβήτητη και σημαντική.

... θα ήθελα να τονίσω πάλι εδώ με έμφαση ότι η πολιτική που ακολουθούμε είναι η μόνη δυνατή πολιτική για να δώσουμε στη χώρα μας αναπτυξιακή ώθηση. Ίσως, θα μπορούσε να εφαρμοστεί το ένα ή το άλλο μέσο, που χρησιμοποιήσαμε και χρησιμοποιούμε, με διαφορετικό τρόπο. Όμως το σύνολο θα ήταν πάντα περίπου το ίδιο, αν η τελική επιδίωξη ήταν η μόνιμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και η αποκατάσταση της επενδυτικής δραστηριότητας και της αποταμίευσης σε ικανοποιητικό επίπεδο. Η εμπειρία του παρελθόντος είναι οδυνηρή. Η υπέρμετρη αύξηση των δημοσίων δαπανών και των δημοσίων ελλειμμάτων στο όνομα της ανάπτυξης, η χωρίς συνάρτηση με την αύξηση της παραγωγικότητας αύξησή των πραγματικών εισοδημάτων και

η αύξηση της καταναλωτικής ζήτησης για να στηριχθεί η οικονομική ανάκαμψη, αντί να οδηγήσουν σε αύξηση της εγχώριας παραγωγής συνέβαλαν στη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών με αναπόφευκτη συνέπεια την όλο και μεγαλύτερη προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό και τη σταδιακή διόγκωση του εξωτερικού χρέους. Η επεκτατική πολιτική, που ακολουθούσε τη γραμμή της ελαχιστοποίησης του πολιτικού κόστους, παρέβλεπε τα πραγματικά προβλήματα της οικονομίας, τροφοδοτούσε ελπίδες ασυμβίβαστες με την πραγματικότητα και οδήγησε τελικά στο σημαντικό περιορισμό των επιλογών και των δυνατοτήτων χειρισμού στον οικονομικό τομέα και στην συρρίκνωση των προοπτικών για ανάκαμψη και ανάπτυξη. Η στρεβλή ανάπτυξη της μεταπολεμικής περιόδου, οι διαρθρωτικές αδυναμίες και η αδιαφορία για τους κανόνες της μακροοικονομικής πορείας της οικονομίας δεν έχουν οδηγήσει απλώς σε καθυστερήσεις που γρήγορα μπορούν να ξεπεραστούν. Έχουν οδηγήσει σε μία λάθος, σε μία αρνητική πορεία, που αντιστρέφεται μόνο με πολλή προσπάθεια και απαιτεί χρόνο.

Η αναβάθμιση της εκπαίδευσης, η προώθηση της τεχνολογικής έρευνας, η αναβάθμιση της οργάνωσης και της διοίκησης των επιχειρήσεων, η συνεργασία του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την αξιοποίηση μεγάλων επενδυτικών προγραμμάτων δεν πραγματοποιούνται από τη μία μέρα στην άλλη. Γι' αυτό και ουσιαστική αλλαγή στην κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς να οδηγήσουμε τη χώρα πίσω στη δίνη των ανισορροπιών και στην οικονομική οπισθοδρόμηση. Υπάρχουν μερικοί που πιστεύουν ότι ο λαός μας χρειάζεται μόνιμα αισιόδοξα μηνύματα για να ψηφίζει αριστερά. Άρα πρέπει να του δοθούν τέτοια μηνύματα. Παραγνωρίζουν πιστεύω, ότι ο λαός μας αντιλαμβάνεται την σκόπιμη αισιοδοξολογία και υποσχесολογία. Τέτοιες πολιτικές είναι απόρροια μιάς ξεπερασμένης παλαιοκομματικής νοοτροπίας και οδηγούν σε αναξιοπιστία. Ένα αριστερό κίνημα πρέπει να είναι συνεπές, σοβαρό και αξιόπιστο. Εμείς ήδη από το 1985 θέτουμε τις προϋποθέσεις μιάς σταθερής ανάπτυξης. Η πολιτική μας όσο προχωρεί η σταθεροποίηση θα γίνεται πιο επιθετική στην αναπτυξιακή της κατεύθυνση. Με το 1987 κλείνει το πρώτο βήμα, με το 1988 αρχίζει το δεύτερο βήμα. Η πολιτική μένει η ίδια στην κατεύθυνσή της αλλά πιο πολύπλευρη και ελαστική στα μέσα. Στα πλαίσια αυτά θα προσπαθήσουμε να εξαντλήσουμε τις δυνατότητες για να προωθήσουμε τους στόχους μας για μιά δικαιότερη κοινωνία. Πολλές διαφωνίες δεν υπάρχουν ως προς τους στόχους. Διαφωνίες υπάρχουν για το πως θα πραγματοποιηθούν οι στόχοι αυτοί και κυρίως για το ποιος θα φέρει το βάρος της προσπάθειας. Σ' ένα σοσιαλιστικό κίνημα είναι κατανοητό να τονίζουμε, ότι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να φέρουν το δυνατόν μικρότερο βάρος. Δεν πρέπει όμως ταυτόχρονα να ξεχνούμε, ότι οι κεφαλαιούχοι μπορούν να αξιοποιήσουν το κεφάλαιό τους με ανάπτυξη οποιασδήποτε μορφής ακολουθήσει η χώρα. Μάλιστα, μία μεταπρατική οικονομία μπορεί να τους προσφέρει πολύ περισσότερες δυνατότητες γρήγορου κέρδους. Η σταθερή ανάπτυξη της χώρας με δυναμική που να βασίζεται στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και την παραγωγικών δυνατοτήτων της είναι συμφέρον της μεγάλης μάζας του ελληνικού λαού, είναι συμφέρον των εργαζομένων. Αυτή την

ανάπτυξη, που θα χαρίζει στους εργαζόμενους σταθερή αύξηση του βιοτικού επιπέδου και ^{της} ποιότητας ζωής θα πρέπει να την κατακτήσουν οι ίδιοι ^{και} με δική τους προσφορά. Για τους κεφαλαιούχους ούτε η οικονομική εξάρτηση ούτε η περιθωριοποίηση της οικονομίας μας στο διεθνή καταμερισμό εργασίας δεν αποτελούν καταστροφές. Η διεθνής διασύνδεση των οικονομιών τους επιτρέπει να τοποθετήσουν και αλλού κερδοφόρα τα κεφάλαιά τους. Για τους εργαζόμενους όμως αρνητική πορεία του συνόλου της οικονομίας και εξάρτηση σημαίνουν διεθνοποίηση της εκμετάλλευσης και περιορισμό των δυνατοτήτων τους για βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου και αξιοποίηση των ικανοτήτων τους. Η σημερινή πολιτική μας είναι γι' αυτό εκείνη που κατοχυρώνει μακροπρόθεσμα τα συμφέροντα των εργαζομένων, είναι στην προοπτική της, στις επιδιώξεις της σοσιαλιστική πολιτική. Γι' αυτό και την αυριανή εισοδηματική πολιτική δεν θα πρέπει να την εξετάσουμε με το κριτήριο αν αποκαθιστά ή όχι τα πραγματικά εισοδήματα που είχαμε. Αυτό άλλωστε ούτε είναι δυνατό, ούτε είναι σκόπιμο. Θα πρέπει να τη σταθμίσουμε με βάση την αδήριτη αναγκαιότητα να ανατρέψουμε την πτωτική πορεία σε μία πορεία σταθερής ανάπτυξης, πορεία από την οποία κύρια οι εργαζόμενοι έχουν να κερδίσουν.

Τα συνδικάτα μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προσπάθεια για εξυγίανση, εκσυγχρονισμό, διαρθρωτικές αλλαγές και ανάπτυξη της οικονομίας. Πρέπει και μπορούν να αναπτύξουν αντίληψη για τα σημερινά προβλήματα της χώρας. Για να γίνει αυτό πρέπει να τροποποιήσουν το ρόλο τους από φορέα που διεκδικεί και παλεύει μόνο για βραχυπρόθεσμους στόχους σε φορέα που συμμετέχει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη. Πολλοί διστάζουν μπροστά σε μία τέτοια αποστολή που συνεπάγεται δεσμεύσεις και κυρίως ένα μεσολαβητικό ρόλο.

Το συνδικάτο όμως έχει ως κύρια αποστολή του να μεσολαβεί. Με το να μεσολαβεί τροποποιεί και επηρεάζει την πορεία της κοινωνικής εξέλιξης. Η δράση του δεν είναι συντηρητική, αλλ'αντίθετα συντείνει στη διαμόρφωση όλο και νέων προϋποθέσεων για τον περιορισμό της εκμετάλλευσης και για να ελέγξουν οι εργαζόμενοι τους όρους και τις συνθήκες δουλειάς τους. Οι συλλογικές συμβάσεις, η εβδομάδα των 40 ωρών δουλειάς, οι άδειες με αποδοχές, η αποζημίωση σε περίπτωση απόλυσης είναι κατακτήσεις που κερδήθηκαν με αγώνα, ενίσχυσαν την οικονομική και πολιτική θέση των εργαζομένων και δημιούργησαν τις συνθήκες για παρά πέρα βελτιώσεις των όρων δουλειάς. Αποτελούν υποχωρήσεις της εργοδοσίας και του αστικού κράτους που έλεγχε. Δεν είναι τακτικοί ελιγμοί για τη συντήρηση του συστήματος. Ουσιαστικές κατακτήσεις δεν είναι, όπως πιστεύουν μερικοί μόνο εκείνες οι οποίες οδηγούν το σύστημα σε κατάρρευση. Κάθε νέα κοινωνική οργάνωση χρειάζεται θεσμούς και λύσεις που προετοιμάσθηκαν στην κοινωνία που αντικαθιστά. Και η σοσιαλιστική κοινωνία προϋποθέτει τη βαθμιαία δημιουργία στη παραγωγή νέας αντίληψης και νέων συνθηκών δουλειάς στις κοινωνίες που αντικαθιστά. Γι'αυτό και μείς έχουμε υποχρέωση να διαμορφώσουμε από τώρα νέες αντιλήψεις και νέες πρακτικές και να μη περιοριζόμαστε μόνο σε αντιπαραθέσεις για περιορισμένα οικονομικά αιτήματα.

Η συμμετοχή του συνδικαλιστικού κινήματος στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πολιτικής και η εγκατάλειψη μιάς περιορισμένης μικροοικονομικής αντιπαράθεσης είναι αναγκαία συνέπεια ενός πολιτικοποιημένου συνδικαλισμού. Τον πολιτικοποιημένο αυτό

συνδικαλισμό που έχει προοπτικές, πρωτοβουλίες, αλλά συμμερίζεται και ευθύνες αρνείται τόσο η Δεξιά όσο και η παραδοσιακή αριστερά.

Η διάκριση της Δεξιάς μεταξύ διεκδικητικής και πολιτικής δραστηριότητας όπως και ο διαχωρισμός της παραδοσιακής αριστεράς μεταξύ κόμματος και συνδικάτου, που αποτελεί απλώς "ιμάντα μεταφοράς", απορρέουν από την ίδια οργανωτική αντίληψη για το κράτος. Στην αντίληψη αυτή πρέπει να υπάρχει ένα μόνο κέντρο πολιτικής εξουσίας και αυτό μονοπωλεί τις καθοδηγητικές για την κοινωνία αποφάσεις είτε το κράτος είτε το κόμμα. Όλα τα άλλα κέντρα λήψης αποφάσεων οφείλουν να έχουν υποδεέστερες εξουσίες και να περιορίζουν τη δράση τους στον παραχωρημένο σ' αυτά τομέα. Τα συνδικάτα π.χ. πρέπει για τη δεξιά να εκπροσωπούν μόνο τα οικονομικά συμφέροντα των μελών τους και να μη συμμετέχουν στην ευρύτερη πολιτική συζήτηση. Για την παραδοσιακή αριστερά πρέπει να συμμετέχουν στην πολιτική δραστηριότητα αλλά αποκλειστικά για να εξυπηρετήσουν το κόμμα.

Η άποψη αυτή είναι απόρροια της ιδεολογίας που κρατούσε κατά τη διαμόρφωση του σύγχρονου κράτους. Η αστική τάξη διέκρινε ανάμεσα σε ελεγχόμενη από το κράτος και ελεύθερη από κάθε κρατική παρέμβαση δραστηριότητα, αποδεχόταν τον περιορισμό της στις επιχειρηματικές και άρα ελεύθερες από κρατική ανάμιξη δραστηριότητες και αναγνώριζε έτσι στην κρατική εξουσία το αποκλειστικό δικαίωμα να ασκεί πολιτική. Η μεταγενέστερη αυξανόμενη παρέμβαση του αστικού κράτους για την αντιμετώπιση των οικονομικών και πολιτικών κρίσεων επιβεβαίωσε ότι μόνο η συγκέντρωση των αποφασιστικών εξουσιών στα χέρια του κρατικού μηχανισμού εγγυάται τη διατήρηση του συστήματος. Η διάκριση μεταξύ πολιτικού και κοινωνικού, πολιτικού και διεκδικητικού συντείνει στη διαμόρφωση ενός όλο και πιο αυταρχικού κράτους. Η πολιτικοποίηση της συνδικαλιστικής δραστηριότητας για να συμβάλει στη διαμόρφωση της μεσομακροπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής είναι ένα βήμα προς την αντίθετη και σωστή κατεύθυνση. Η λύση στη σημερινή κρίση δεν επιτυγχάνεται με τη μετάθεση ακόμα περισσότερων εξουσιών στο κράτος και τον περιορισμό

και την εξειδίκευση της αποστολής του κάθε φορέα κοινωνικής εξουσίας. Η λύση θα προκύψει από την ανακατανομή των εξουσιών, τη μεταφορά και σε άλλους φορείς της ευθύνης για τη διαμόρφωση και διοργάνωση της κοινωνίας, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν από την συγκυρία, για τη διαμόρφωση πολιτικής. Η έννοια της αυτοδιαχείρισης υποδηλώνει αυτή την εξέλιξη. Τα συνδικάτα μπορεί και πρέπει να διευρύνουν τον κύκλο των δραστηριοτήτων τους, ώστε να συμβάλουν αποτελεσματικότερα στην αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων. Γι' αυτό και η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να συμβάλει στο να αποκτήσουν το ανθρώπινο δυναμικό και τα υλικά μέσα να πληροφορούνται, να εκτιμούν και να προτείνουν. Θα πρέπει να και θα αποκτήσουν το μελετητικό και ερευνητικό εκείνο κέντρο που θα τους επιτρέψει να συνεισφέρουν υπεύθυνα στην οικονομική πολιτική.

Ας μου επιτρέψετε κλείνοντας να ανακεφαλαιώσω και να συνοψίσω μερικές θέσεις. Η συνδικαλιστική δραστηριότητα είναι κατ' εξοχήν συνυφασμένη με το καπιταλιστικό σύστημα. Το συνδικάτο γέννημα του καπιταλισμού διαμορφώνει τις δομές και τη δραστηριότητά του σε συνάρτηση με την εξέλιξη του καπιταλισμού. Η σχέση του είναι σχέση αλληλοεπηρεασμού, σχέση διαλεκτική. Αλλά το συνδικάτο δεν είναι μόνο συνδεδεμένο με ορισμένου τύπου κοινωνικό σύστημα. Είναι απόρροια ενός τρόπου οργάνωσης της εργασίας, του ατομικοποιημένου εργάτη, της εξαρτημένης εργασίας, του καταμερισμού και εξειδίκευσής της. Είναι συνέπεια του γεγονότος ότι η κοινωνία των αυτοαπασχολουμένων, των συντεχνιακών οργανώσεων, του αμέσου ελέγχου των παραγωγών επί των μέσων παραγωγής ανήκει οριστικά στο παρελθόν. Το συνδικάτο είναι μία μορφή απάντησης στα θεσμικά προβλήματα μίας βιομηχανικής πολύπλοκα δομημένης κοινωνίας. Στο μέτρο αυτό ο θεσμός δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σε άμεσες διεκδικήσεις, σε μία οικονομίστικη πρακτική. Μπορεί και πρέπει να αποτελέσει το έρεισμα για να αναπτυχθούν η ιδεολογία και οι πρακτικές που θα βοηθήσουν να ξεπεραστούν τα διαρθρωτικά προβλήματα της χώρας, να δημιουργηθούν οι διαδικασίες για σταθερή ανάπτυξη, που θα αποτελέσουν τις βάσεις για μία σοσιαλιστική οργάνωση της κοινωνίας. Τα συνδικάτα

είναι υποχρεωμένα, παρά τους περιορισμούς που τους επιβάλουν η παραταξιακή και η κομματική αντιπαράθεση, ένα αρνητικό παρελθόν εργοπατερισμού και άκρατου διεκδικητισμού, η αρνητική στάση απέναντι σε μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες και υποχρεώσεις να αντιμετωπίσουν σήμερα τα καίρια προβλήματα της κοινωνίας μας ώστε να στηρίξουν την ανάπτυξη, τον δημοκρατικό πραγματισμό και μ' αυτό τον τρόπο τη σοσιαλιστική προοπτική.

Απέναντι στη συντήρηση που εκφράζεται τόσο με τις πρακτικές της Δεξιάς όσο και της παραδοσιακής αριστεράς πρέπει να βρούμε και να δώσουμε σε αντιπαράθεση με τη στείρα νοοτροπία του διεκδικητισμού και της κομματικής σκοπιμότητας στο συνδικαλιστικό κίνημα το ρόλο και τη λειτουργία που θα του εξασφαλίσουν καθοδηγητικό ρόλο στη διαμόρφωση μίας διαφορετικής οικονομίας και κοινωνίας.

Παρέμβαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας στην
Πανελλήνια Σύσκεψη Συνδικαλιστικών Στελεχών
του ΠΑΣΟΚ

Η εισήγηση του Τομέα Συνδικαλιστικού αναφέρεται στην οικονομική πολιτική της κυβέρνησης και τονίζει την προσφορά των εργαζομένων στη σταθεροποίηση. Προσφορά αναμφισβήτητη και σημαντική.

Η εισήγηση διακρίνεται από κάποια διστακτικότητα ως προς την τελική έκβαση της προσπάθειας. ^{Συμπεριφέρονται και άλλοι.} Θα ήθελα να τονίσω πάλι εδώ με έμφαση ότι η πολιτική που ακολουθούμε είναι η μόνη δυνατή πολιτική για να δώσουμε στη χώρα μας αναπτυξιακή ώθηση. Ίσως θα μπορούσε να εφαρμοστεί το ένα ή το άλλο μέσο που χρησιμοποιήσαμε και χρησιμοποιούμε με διαφορετικό τρόπο. Όμως το σύνολο θα ήταν πάντα περίπου το ίδιο αν η τελική επιδίωξη ήταν η μόνιμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και η αποκατάσταση της επενδυτικής δραστηριότητας και της αποταμίευσης σε ικανοποιητικό επίπεδο. Η εμπειρία του παρελθόντος είναι οδυνηρή. Η υπέρμετρη αύξηση των δημοσίων δαπανών και των δημοσίων ελλειμμάτων στο όνομα της ανάπτυξης, η χωρίς συνάρτηση με την αύξηση της παραγωγικότητας αύξηση των πραγματικών εισοδημάτων ~~στο όνομα της αποκατάστασης κοινωνικής δικαιοσύνης και~~ η αύξηση της καταναλωτικής ζήτησης για να στηριχθεί η οικονομική ανάκαμψη, αντί να οδηγήσουν σε αύξηση της εγχώριας παραγωγής συνέβαλαν στη διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου πληρωμών με αναπόφευκτη συνέπεια την όλο και μεγαλύτερη προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό και τη σταδιακή διόγκωση του εξωτερικού χρέους. Η επεκτατική πολιτική που ακολουθούσε τη γραμμή της ελαχιστοποίησης του πολιτικού κόστους παρέβλεπε τα πραγματικά προβλήματα της οικονομίας, τροφοδοτούσε ελπίδες ασυμβίβαστες με την πραγματικότητα και οδήγησε τελικά στο σημαντικό περιορισμό των επιλογών και των δυνατοτήτων χειρισμού στον οικονομικό τομέα και στην συρρίκνωση των προοπτικών για ανάκαμψη και ανάπτυξη. Η στρεβλή ανάπτυξη της μεταπολεμικής περιόδου, οι διαφθρωτικές αδυναμίες και η αδιαφορία για τους κανόνες της μακροοικονομικής πορείας της οικονομίας δεν έχουν οδηγήσει απλώς σε καθυστερήσεις που γρήγορα μπορούν να ξεπεραστούν. Έχουν οδηγήσει σε μία λάθος, σε μία αρνητική πορεία, που αντιστρέφεται μόνο με πολλή προσπάθεια και απαιτεί χρόνο.

Η αναβάθμιση της εκπαίδευσης, η προώθηση της τεχνολογικής έρευνας, η αναβάθμιση της οργάνωσης και της διοίκησης των επιχειρήσεων η συνεργασία του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα στο σχεδιασμό και την αξιοποίηση μεγάλων επενδυτικών προγραμμάτων δεν πραγματοποιούνται από τη μία μέρα στην άλλη. Γι' αυτό και ουσιαστική αλλαγή στην κατεύθυνση της οικονομικής πολιτικής δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς να οδηγήσουμε τη χώρα πίσω στη δύνη των ανισορροπιών και στην οικονομική οπισθοδρόμηση. Υπάρχουν μερικοί που πιστεύουν ότι ο λαός μας χρειάζεται μόνιμα αισιόδοξα μηνύματα για να ψηφίζει αριστερά. Άρα πρέπει να του δοθούν τέτοια μηνύματα. Παραγνωρίζουν πιστεύω, ότι ο λαός μας αντιλαμβάνεται την σκόπιμη αισιοδοξολογία και υποσχесολογία. Τέτοιες πολιτικές είναι απόρροια μιάς ξεπερασμένης παλαιοκομματικής νοοτροπίας και οδηγούν σε αναξιοπιστία. Ένα αριστερό κίνημα πρέπει να είναι συνεπές, σοβαρό και αξιόπιστο. Εμείς ήδη από το 1985 θέτουμε τις προϋποθέσεις μιάς σταθερής ανάπτυξης. Η πολιτική μας όσο προχωρεί, η σταθεροποίηση θα γίνεται πιο επιθετική στην αναπτυξιακή της κατεύθυνση. Με το 1987 κλείνει το πρώτο βήμα, με το 1988 αρχίζει το δεύτερο βήμα. Η πολιτική μένει η ίδια στην κατεύθυνσή της αλλά πιο πολύπλευρη και ελαστική στα μέσα. Στα πλαίσια αυτά θα προσπαθήσουμε να εξαντλήσουμε τις δυνατότητες για να προωθήσουμε τους στόχους μας για μιά δικαιότερη κοινωνία. Πολλές διαφωνίες δεν υπάρχουν ως προς τους στόχους. Διαφωνίες υπάρχουν για το πως θα πραγματοποιηθούν οι στόχοι αυτοί και κυρίως για το ποιός θα φέρει το βάρος της προσπάθειας. Σ' ένα σοσιαλιστικό κίνημα είναι κατανοητό να τονίζουμε, ότι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να φέρουν το δυνατόν μικρότερο βάρος. Δεν πρέπει όμως ταυτόχρονα να ξεχνούμε, ότι οι κεφαλαιούχοι μπορούν να αξιοποιήσουν το κεφάλαιό τους με ανάπτυξη οποιασδήποτε μορφής ακολουθήσει η χώρα. Μάλιστα μία μεταπρατική οικονομία μπορεί να τους προσφέρει πολύ περισσότερες δυνατότητες γρήγορου κέρδους. Η σταθερή ανάπτυξη της χώρας με δυναμική που να βασίζεται στην αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και των παραγωγικών δυνατοτήτων της είναι συμφέρον της μεγάλης μάζας του ελληνικού λαού, είναι συμφέρον των εργαζομένων. Αυτή την

ανάπτυξη, που θα χαρίζει στους εργαζόμενους σταθερά αύξηση του βιοτικού επιπέδου και ποιότητας ζωής θα πρέπει να την κατακτήσουν οι ίδιοι με δική τους προσφορά. Για τους κεφαλαιούχους ούτε η οικονομική εξάρτηση ούτε η περιθωριοποίηση της οικονομίας μας στο διεθνή καταμερισμό εργασίας δεν αποτελούν καταστροφές. Η διεθνής διασύνδεση των οικονομιών τους επιτρέπει να τοποθετήσουν και αλλού κερδοφόρα τα κεφάλαιά τους. Για τους εργαζόμενους όμως αρνητική πορεία του συνόλου της οικονομίας και εξάρτηση σημαίνουν διεθνοποίηση της εκμετάλλευσης και περιορισμό των δυνατοτήτων τους για βελτίωση του βιοτικού τους επιπέδου και αξιοποίηση των ικανοτήτων τους. Η σημερινή πολιτική μας είναι γι' αυτό εκείνη που κατοχυρώνει μακροπρόθεσμα τα συμφέροντα των εργαζομένων είναι στην προοπτική της, στις επιδιώξεις της σοσιαλιστικής πολιτικής. Γι' αυτό και την αυριανή εισοδηματική πολιτική δεν θα πρέπει να την εξετάσουμε με το κριτήριο αν αποκαθιστά ή όχι τα πραγματικά εισοδήματα που είχαμε. Αυτό άλλωστε ούτε είναι δυνατό, ούτε είναι σκόπιμο. Θα πρέπει να τη σταθμίσουμε με βάση την αδήριτη αναγκαιότητα να ανατρέψουμε την πτωτική πορεία σε μία πορεία σταθερής ανάπτυξης, πορεία από την οποία κύρια οι εργαζόμενοι έχουν να κερδίσουν.

Πρόβλημα του τιμω (αύτα)

Προβληματισμός - έχει αλωστέχει η' ωριμότητα (ωροσχημισμό από όλα τα δικαιώματα)

Διεξαγωγή ωριμότητας (δηλ. ετοιμότητας)

Ποιότητα του εργατικού δυναμικού. Να διατηρούμε το εργατικό δυναμικό. Λαμβάνει ΕΜΜΕΛ

Μαυδιάρη Λοιμωτική

Τα συνδικάτα μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην προσπάθεια για εξυγίανση, εκσυγχρονισμό, διαρθρωτικές αλλαγές και ανάπτυξη της οικονομίας. Πρέπει και μπορούν να αναπτύξουν αντίληψη για τα σημερινά προβλήματα της χώρας. Για να γίνει αυτό πρέπει να τροποποιήσουν το ρόλο τους από φορέα που διεκδικεί και παλεύει μόνο για βραχυπρόθεσμους στόχους σε φορέα που συμμετέχει στη διαμόρφωση των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη. Πολλοί διστάζουν μπροστά σε μία τέτοια αποστολή που συνεπάγεται δεσμεύσεις και κυρίως ένα μεσολαβητικό ρόλο.

./..

Ο κοινωνικός χώρος μετατρέπεται σε χώρο που έχουμε το ίδιο. Η ύστερα είναι η ύστερα. Πώς να λειτουργήσει η κοινωνία?

Κοινωνικοποίηση: Διάρκεια της άσκησης. Οργανισμοί που κατευθύνουν - ΔΕΚΕ - Κέντρο Ακαδημίας για τη ζωή

Διαφοροποίηση = Διαφορές. Διωνόται με 52 διγ

Μεσοποίηση είναι ένας
συνδυασμός

Το συνδικάτο όμως έχει ως κύρια αποστολή του να μεσολαβεί.
Με το να μεσολαβεί τροποποιεί και επηρεάζει την πορεία της κοινωνικής εξέλιξης και όχι την κοινωνική επανάσταση. Η δράση του δεν είναι συντηρητική, αλλ'αντίθετα συντείνει στη διαμόρφωση όλο και νέων προϋποθέσεων για τον περιορισμό της εκμετάλλευσης και για να ελέγξουν οι εργαζόμενοι τους όρους και τις συνθήκες δουλειάς τους. Οι συλλογικές συμβάσεις, η εβδομάδα των 42 ωρών δουλειάς, οι άδειες με αποδοχές, η αποζημίωση σε περίπτωση απόλυσης είναι κατακτήσεις που κερδήθηκαν με αγώνα, ενίσχυσαν την οικονομική και πολιτική θέση των εργαζομένων και δημιούργησαν τις συνθήκες για παρά πέρα βελτιώσεις των όρων δουλειάς. Αποτελούν υποχωρήσεις της εργοδοσίας και του αστικού κράτους που έλεγχε. Δεν είναι τακτικοί ελιγμοί για τη συντήρηση του συστήματος. Ουσιαστικές κατακτήσεις δεν είναι, όπως πιστεύουν μερικοί μόνο εκείνες οι οποίες οδηγούν το σύστημα σε κατάρρευση. Κάθε νέα κοινωνική οργάνωση χρειάζεται θεσμούς και λύσεις που προετοιμάσθηκαν στην κοινωνία που αντικαθιστά. Και η σοσιολιστική κοινωνία προϋποθέτει τη βαθμιαία δημιουργία στη παραγωγή νέας αντίληψης και νέων συνθηκών δουλειάς στις κοινωνίες που αντικαθιστά. Γι'αυτό και μείς έχουμε υποχρέωση να διαμορφώσουμε από τώρα νέες αντιλήψεις και νέες πρακτικές και να μη περιοριζόμαστε μόνο σε αντιπαραθέσεις για περιορισμένα οικονομικά αιτήματα.

Η συμμετοχή του συνδικαλιστικού κινήματος στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πολιτικής και η εγκατάλειψη μιάς περιορισμένης μικροοικονομικής αντιπαραθέσης είναι αναγκαία συνέπεια ενός πολιτικοποιημένου συνδικαλισμού. Τον πολιτικοποιημένο αυτό

συνδικαλισμό που έχει προοπτικές, πρωτοβουλίες, αλλά συμμερίζεται και ευθύνες αρνείται τόσο η Δεξιά όσο και η παραδοσιακή αριστερά.

Η διάκριση της Δεξιάς μεταξύ διευδικητικής και πολιτικής δραστηριότητας όπως και ο διαχωρισμός της παραδοσιακής αριστεράς μεταξύ κόμματος και συνδικάτου, που αποτελεί απλώς "ιμάντα μεταφοράς", απορρέουν από την ίδια οργανωτική αντίληψη για το κράτος. Στην αντίληψη αυτή πρέπει να υπάρχει ένα μόνο κέντρο πολιτικής εξουσίας και αυτό μονοπωλεί τις καθοδηγητικές για την κοινωνία αποφάσεις είτε το κράτος είτε το κόμμα. Όλα τα άλλα κέντρα λήψης αποφάσεων οφείλουν να έχουν υποδεέστερες εξουσίες και να περιορίζουν τη δράση τους στον παραχωρημένο σ'αυτά τομέα. Τα συνδικάτα π.χ. πρέπει για τη δεξιά να εκπροσωπούν μόνο τα οικονομικά συμφέροντα των μελών τους και να μη συμμετέχουν στην ευρύτερη πολιτική συζήτηση. Για την παραδοσιακή αριστερά πρέπει να συμμετέχουν στην πολιτική δραστηριότητα αλλά αποκλειστικά για να εξυπηρετήσουν το κόμμα.

Η άποψη αυτή είναι απόρροια της ιδεολογίας που κρατούσε κατά τη διαμόρφωση του σύγχρονου κράτους. Η αστική τάξη διέκρινε ανάμεσα σε ελεγχόμενη από το κράτος και ελεύθερη από κάθε κρατική παρέμβαση δραστηριότητα, αποδεχόταν τον περιορισμό της στις επιχειρηματικές και άρα ελεύθερες από κρατική ανάμιξη δραστηριότητες και αναγνώριζε έτσι στην κρατική εξουσία το αποκλειστικό δικαίωμα να ασκεί πολιτική. Η μεταγενέστερη αυξανόμενη παρέμβαση του αστικού κράτους για την αντιμετώπιση των οικονομικών και πολιτικών κρίσεων επιβεβαίωσε ότι μόνο η συγκέντρωση των αποφασιστικών εξουσιών στα χέρια του κρατικού μηχανισμού εγγυάται τη διατήρηση του συστήματος. Η διάκριση μεταξύ πολιτικού και κοινωνικού, πολιτικού και διευδικητικού συντείνει στη διαμόρφωση ενός όλο και πιο αυταρχικού κράτους.

Η πολιτικοποίηση της συνδικαλιστικής δραστηριότητας για να συμβάλει στη διαμόρφωση της μεσομακροπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής είναι ένα βήμα προς την αντίθετη και σωστή κατεύθυνση. Η λύση στη σημερινή κρίση δεν επιτυγχάνεται με τη μετάθεση ακόμα περισσότερων εξουσιών στο κράτος και τον περιορισμό

και την εξειδίκευση της αποστολής του κάθε φορέα κοινωνικής εξουσίας. Η λύση θα προκύψει από την ανακατανομή των εξουσιών, τη μεταφορά και σε άλλους φορείς της ευθύνης για τη διαμόρφωση και διοργάνωση της κοινωνίας, για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που προκύπτουν από την συγκυρία για τη διαμόρφωση πολιτικής. Η έννοια της αυτοδιαχείρισης υποδηλώνει αυτή την εξέλιξη. Τα συνδικάτα μπορεί και πρέπει να διευρύνουν τον κύκλο των δραστηριοτήτων τους, ώστε να συμβάλουν αποτελεσματικότερα στην αντιμετώπιση των σημερινών προβλημάτων. Γι' αυτό και η κυβέρνηση είναι αποφασισμένη να συμβάλει στο να αποκτήσουν το ανθρώπινο δυναμικό και τα υλικά μέσα να πληροφορούνται, να εκτιμούν και να προτείνουν. Θα πρέπει να και θα αποκτήσουν το μελετητικό και ερευνητικό εκείνο κέντρο που θα τους επιτρέψει να συνεισφέρουν υπεύθυνα στην οικονομική πολιτική.

Ας μου επιτρέψετε κλείνοντας να ανακεφαλαιώσω και να συνοψίσω μερικές θέσεις. Η συνδικαλιστική δραστηριότητα είναι κατ' εξοχήν συνυφασμένη με το καπιταλιστικό σύστημα. Το συνδικάτο γέννημα του καπιταλισμού διαμορφώνει τις δομές και τη δραστηριότητά του σε συνάρτηση με την εξέλιξη του καπιταλισμού. Η σχέση του είναι σχέση αλληλοεπηρεασμού, σχέση διαλεκτική. Αλλά το συνδικάτο δεν είναι μόνο συνδεδεμένο με ορισμένου τύπου κοινωνικό σύστημα. Είναι απόρροια ενός τρόπου οργάνωσης της εργασίας, του ατομικοποιημένου εργάτη, της εξαρτημένης εργασίας, του καταμερισμού και εξειδίκευσής της. Είναι συνέπεια του γεγονότος ότι η κοινωνία των αυτοαπασχολούμενων, των συντεχνιακών οργανώσεων, του αμέσου ελέγχου των παραγωγών επί των μέσων παραγωγής ανήκει οριστικά στο παρελθόν. Το συνδικάτο είναι μία μορφή απάντησης στα θεσμικά προβλήματα μιάς βιομηχανικής πολύπλοκα δομημένης κοινωνίας. Στο μέτρο αυτό ο θεσμός δεν μπορεί να περιορίζεται μόνο σε άμεσες διενδικήσεις, σε μία οικονομίστικη πρακτική. Μπορεί και πρέπει να αποτελέσει το έρεισμα για να αναπτυχθούν η ιδεολογία και οι πρακτικές που θα βοηθήσουν να ξεπεραστούν τα διαρθρωτικά προβλήματα της χώρας, να δημιουργηθούν οι διαδικασίες για σταθερή ανάπτυξη, που θα αποτελέσουν τις βάσεις για μία σοσιαλιστική οργάνωση της κοινωνίας.

είναι υποχρεωμένα, παρά τους περιορισμούς που τους επιβάλλουν η παραταξιακή και η κομματική αντιπαράθεση, ένα αρνητικό παρελθόν εργοπατερισμού και άκρατου διεκδικητισμού, η αρνητική στάση απέναντι σε μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες και υποχρεώσεις να αντιμετωπίσουν σήμερα τα καίρια προβλήματα της κοινωνίας μας ώστε να στηρίξουν την ανάπτυξη, τον δημοκρατικό πραγματισμό και μ' αυτό τον τρόπο τη σοσιαλιστική προοπτική.

Απέναντι στη συντήρηση που εκφράζεται τόσο με τις πρακτικές της Δεξιάς όσο και της παραδοσιακής αριστεράς πρέπει να βρούμε και να δώσουμε σε αντιπαράθεση με τη στείρα νοοτροπία του διεκδικητισμού και της κομματικής σκοπιμότητας στο συνδικαλιστικό κίνημα το ρόλο και τη λειτουργία που θα του εξασφαλίσουν καθοδηγητικό ρόλο στη διαμόρφωση μιάς διαφορετικής οικονομίας και κοινωνίας.